

▶ İnternet İçin Tekno-sosyal
Politika Önerisi

▶ 2 Mayıs 2012

▶ Dernek adına iletişim:

Ali Rıza Keleř

0216 418 0 417

**alternatif
bilisim**

28 Şubat 2012 SALI

Resmî Gazete

Sayı : 28218

TBMM KARARI

BİLGİ TOPLUMU OLMA YOLUNDA BİLİŞİM SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER İLE İNTERNET KULLANIMININ BAŞTA ÇOCUKLAR, GENÇLER VE AİLE YAPISI ÜZERİNDE OLMAK ÜZERE SOSYAL ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI AMACIYLA BİR MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU KURULMASINA İLİŞKİN KARAR

Karar No. 1009

Karar Tarihi: 21/2/2012

Bilgi toplumu olma yolunda bilişim sektöründeki gelişmeler ile internet kullanımının başta çocuklar, gençler ve aile yapısı üzerinde olmak üzere sosyal etkilerinin araştırılması amacıyla Anayasanın 98 inci, İktüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına, bu araştırmayı yapacak Komisyonun 17 üyeden kurulmasına, Komisyonun çalışma süresinin Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtip Üye seçimi tarihinden başlamak üzere 3 ay olmasına ve gerektiğinde Ankara dışında da çalışmasına, Genel Kurulun 21/2/2012 tarihli 68 inci Birleşiminde karar verilmiştir.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/02/20120228-1.htm>

- İnternet'in toplumsal, kültürel ve psikolojik etkileri üzerine
 - Türkiye'deki bilimsel çalışmaların bulguları
 - ve sorun tespitlerinin aktarılması
- Bilimsel bulguları temel alan çözüm önerileri
- Bizim çözüm önerimiz

▶ PROJE HAKKINDA BİLGİ

- ▶ Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi 2009 – 2011 yılları arasında 25 Avrupa ülkesinde eşzamanlı olarak yürütülmüştür.
- ▶ Araştırmaya her ülkeden, 9–16 yaşlarında 1000 çocuk ve aileleri katılmıştır.

▶ PROJENİN AMACI

- ▶ Çocuklar ve çevrimiçi teknolojiler konusunda Avrupa çapındaki sosyal, kültürel ve düzenleyici etkilerin neler olduğunu belirlemek
- ▶ Bunlardan kaynaklanan çevrimiçi fırsatlar ve riskler ile çocukların ve ailelerin konumunu inceleyerek, politikalar geliştirmek
- ▶ Çevrimiçi güvenlikle ilgili politikaların geliştirilmesinde bilimsel kanıtları güçlendirmek

Örneklem:

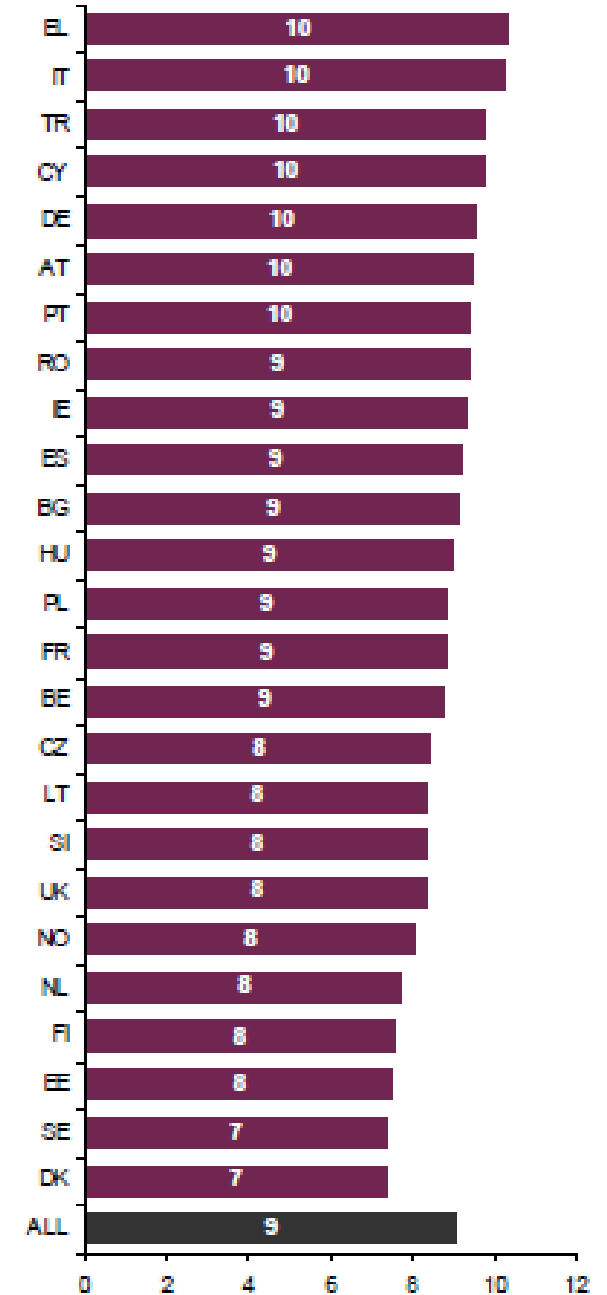
- ▶ Mayıs- Haziran 2010 döneminde,
- ▶ Türkiye çapında kentsel ve kırsal bölgelerde,
- ▶ seçkisiz tabaka yöntemiyle seçilen
- ▶ 9-16 yaş arası **1018** çocuk ve ebeveynlerinden bir tanesi ile
- ▶ evlerinde yüz yüze görüşmeler yapılmıştır.

- ▶ Türkiye, Avrupa'daki diğer ülkelerle karşılaştırıldığında **“düşük kullanım, düşük risk”** grubuna girmektedir.
- ▶ Ayrıca, tüm Avrupa ülkeleri içinde **Türkiye'deki ebeveynler,**
 - İnternet'i en az kullanan ve
 - İnternet hakkında en az bilgiye sahip olan gruptur.

- Ebeveynlerin sadece %36'sı, çocuklarıyla onları rahatsız edecek durumlara karşılaştıklarında ne yapmaları gerektiği hakkında konuşmuştur.
- Çocuklar daha ziyade arkadaşlarına danışmaktadır.
- İnternet riski ile karşılaşmış çocukların yaklaşık yarısı bu durumu kimseyle paylaşmamıştır.

- İnternet'i İlk Kez Kullanma Yaş Ortalaması
- Ülke Bazında

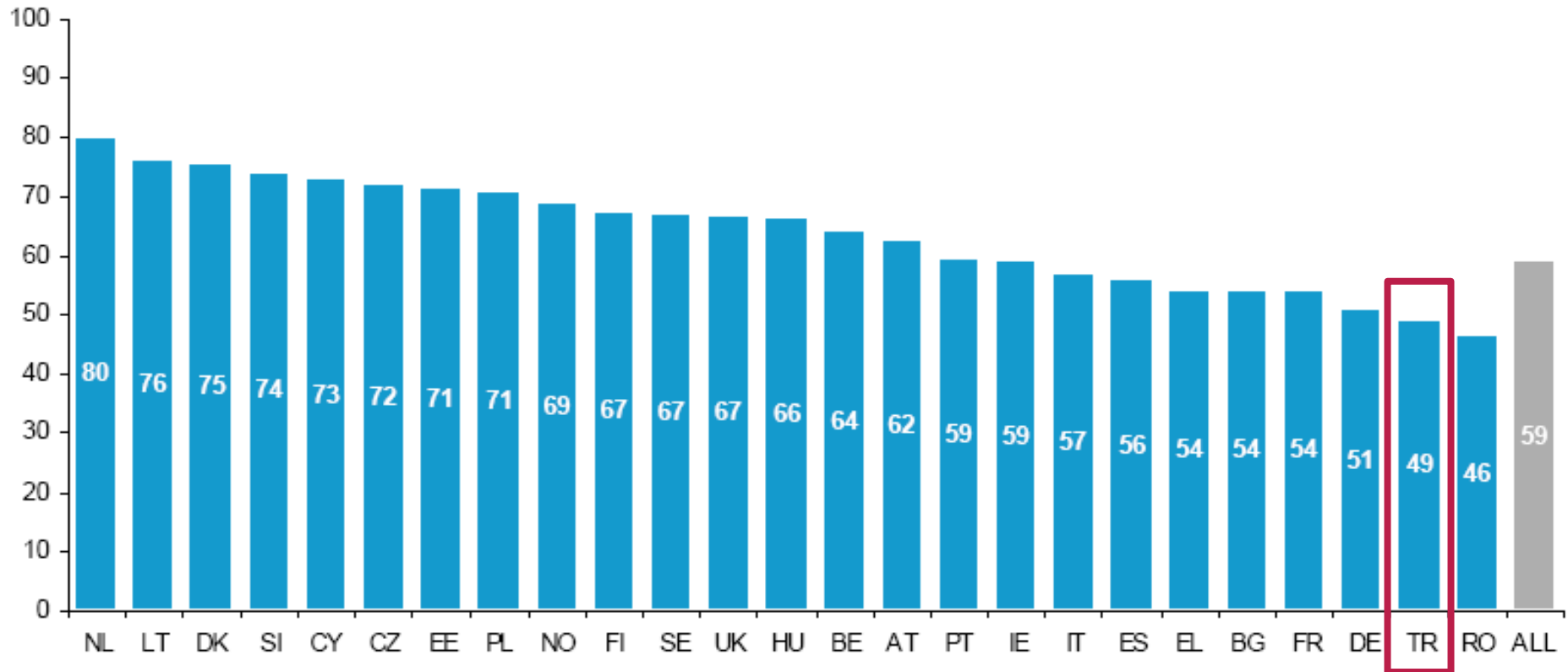
Figure 10: Average age (years) when child first used the internet, by country

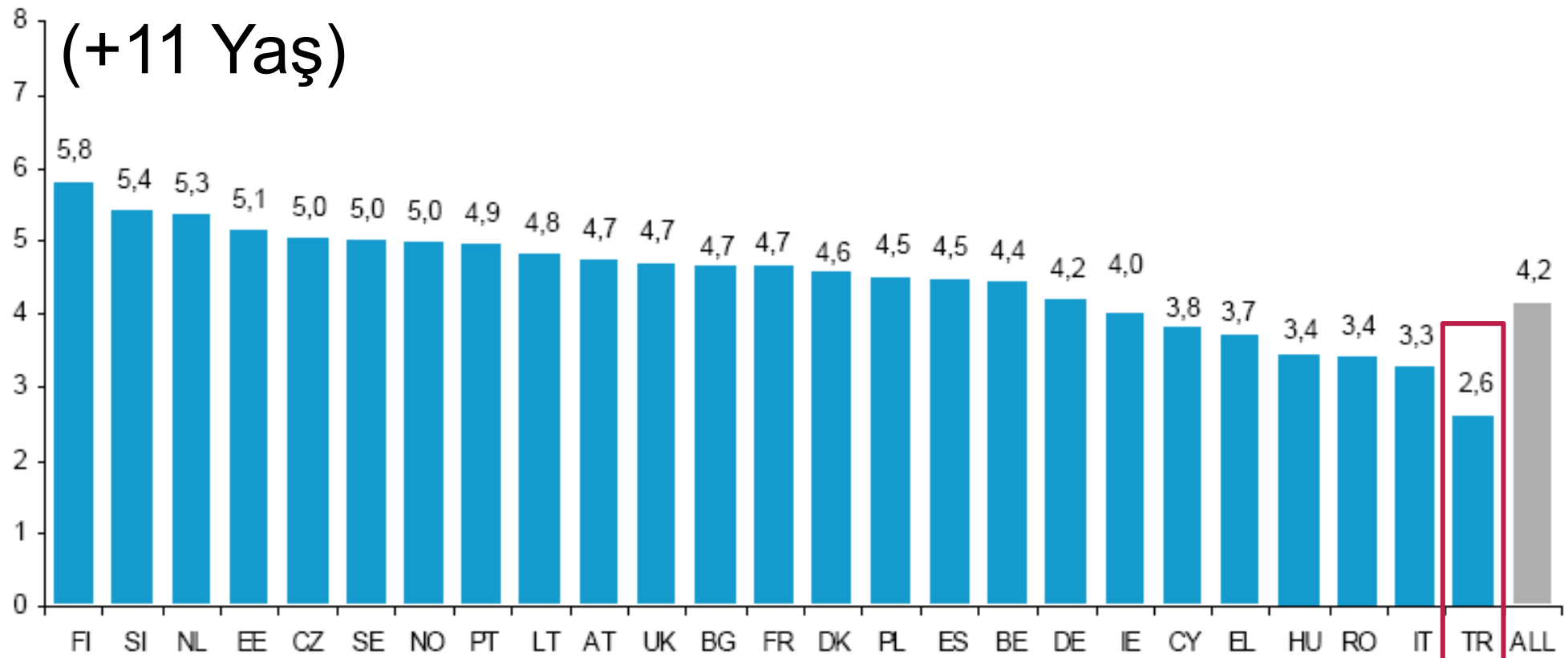
QC302: How old were you when you first used the internet?

Base: All children who use the Internet.

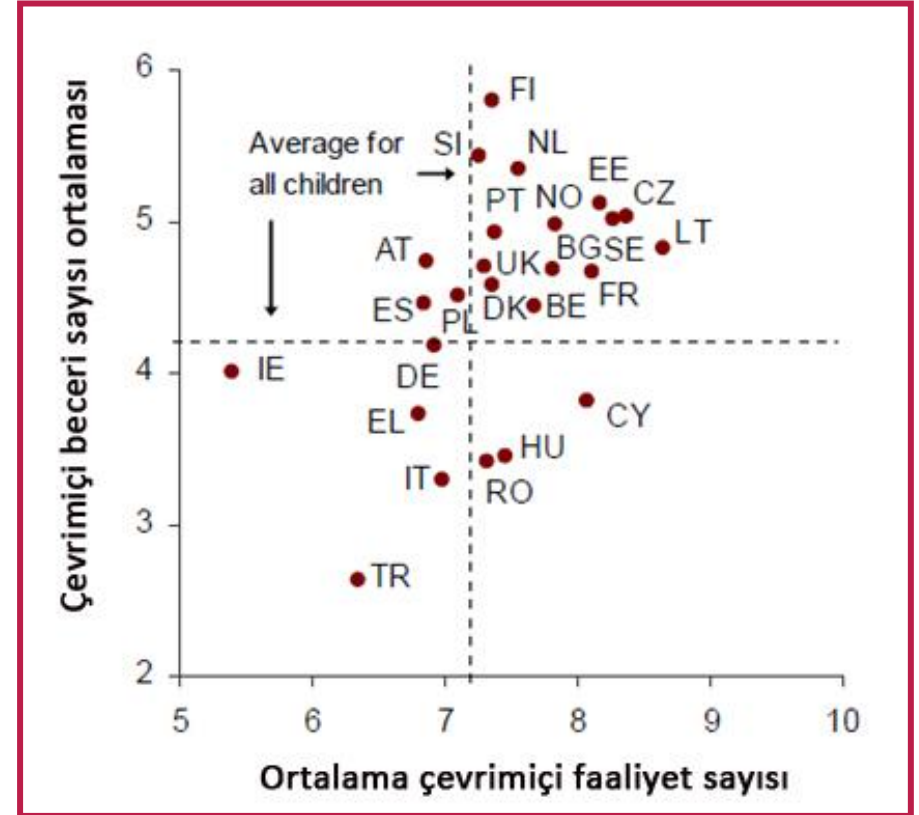
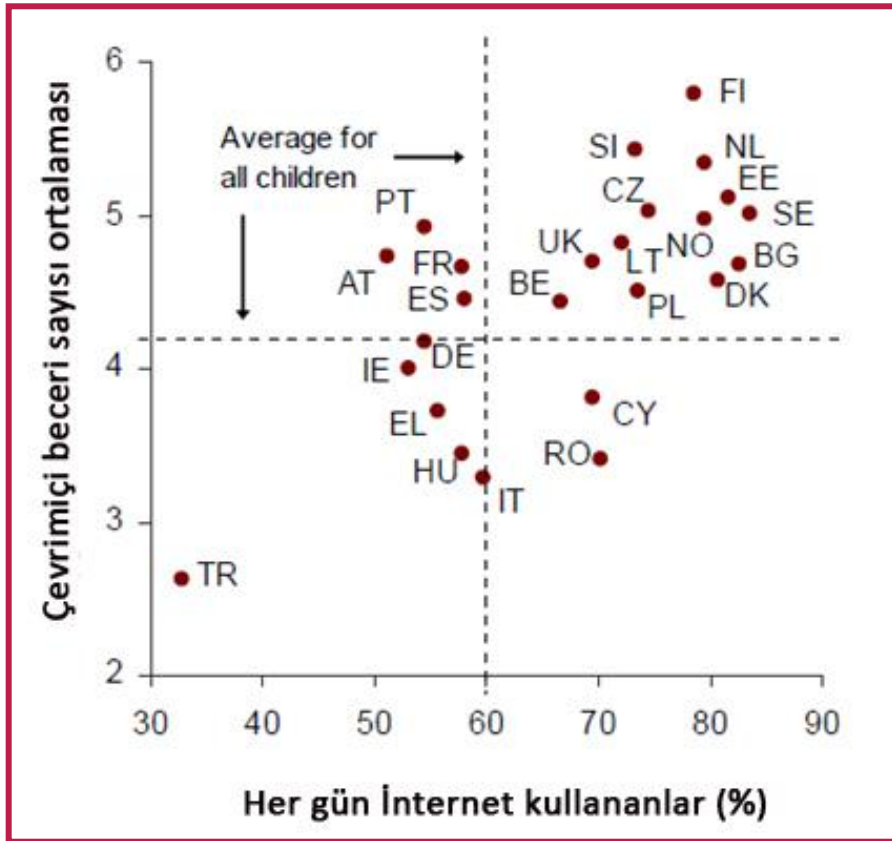
- ▶ Çocukların %49'unun sosyal paylaşım sitesinde hesabı bulunmaktadır.

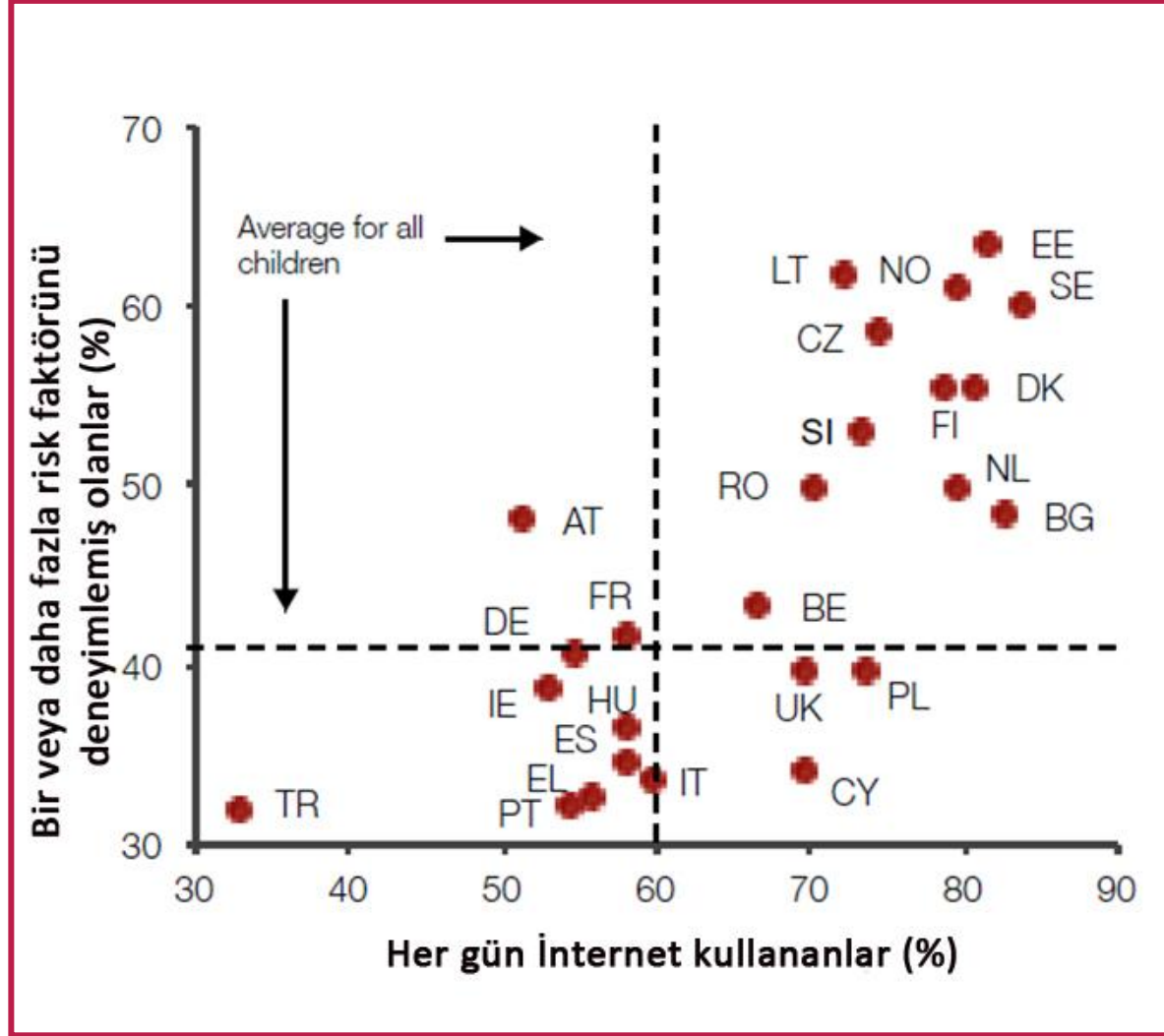

► İnternet'i kullanım becerisi/dijital beceriler (Dijital Okuryazarlık Göstergeleri)

- ▶ 1. Haberleşmek istemediğiniz bir kişiden gelen mesajları engelleme
- ▶ 2. İnternet güvenliğinin nasıl kullanılacağıyla ilgili bilgi bulma
- ▶ 3. Bir web sitesini sık kullanılanlara ekleme
- ▶ 4. Sosyal paylaşım ağı profilinde gizlilik ayarlarını değiştirme
- ▶ 5. İçerdiği bilginin doğruluğuyla ilgili farklı web sitelerini kıyaslama
- ▶ 6. Ziyaret edilen site kayıtlarını silme
- ▶ 7. İstenmeyen reklam ve spam e-postalarını engelleme
- ▶ 8. Filtre ayarlarını değiştirme

Çevrimiçi olanaklar

Küresel enformasyona erişim
Eğitim kaynakları
Eski ve yeni arkadaşlar için toplumsal ağlar
Eğlence, oyunlar
Kullanıcı türevli içerik üretimi
Yurttaş katılımı/ politik katılım
Kimliğin ifadesinde mahremiyet
Topluluklarla bağlar/ aktivizm
Teknoloji uzmanlığı ve okuryazarlığı
Kariyer gelişimi veya istihdam
Kişisel/ sağlık/ cinselliğe dönük tavsiye
Uzman grupları ve fan siteleri
Uzaktakilerle deneyim paylaşımı

Çevrimiçi riskler

Yasadışı içerik
Pedofillerin ve yabancılardan varlığı
Aşırı veya cinsel şiddet
Diğer zararlı veya saldırgan içerikler
İrkçi/ nefret söylemi ve aktiviteleri
Reklam/ aşırı ticari ikna
Taraflı/ yanlış enformasyon (tavsiye, sağlık)
Kişisel bilginin istismarı
Siberkabadayılık/siber zorbalık, siber taciz
Kumar, finansal suçlar
Kendine zarar (intihar, anoreksiya, vd.)
Mahremiyetin ihlali
Yasadışı aktiviteler (korsanlık, dosya yükleme)

İnternet okur-yazarlığı ile ilgili beceriler ölçüldüğünde
9-16 yaş arasındaki çocukların
çok azının bu becerilere sahip olduğu görülmüştür.

- Ekim 2011 EU Kids Online raporuna göre:
“**Türkiye düşük risk, düşük kullanım**” ülkesi durumundadır.
- Bu saptamayı açıklayalım...
- Nedir düşük risk? Nedir düşük kullanım?
- Sayısal uçurum olgusunu anımsayalım...
- Kimler kullanamıyor? Erişemiyor? Yaş grubu, sosyo-ekonomik durum, eğitim ve cinsiyet faktörlerinin rolü...

- **Bilgisayar ve İnternet kullanımında kadın-erkek ve kent-kır arasındaki sayısal uçurum devam etmektedir. Bilgisayar ve İnternet kullanım oranları 16-74 yaş grubundaki erkeklerde %56,1 ve %54,9 iken, kadınlarda %36,9 ve %35,3'tür. Bilgisayar ve İnternet kullanım oranlarının en yüksek olduğu yaş grubu 16-24 yaş grubudur.**
- Bu oranlar tüm yaş gruplarında erkeklerde daha yüksektir. Bilgisayar ve İnternet kullanımı kentsel yerlerde %54,7 ve %53,2, kırsal yerlerde ise %26,9 ve %25,7'dir. Bunun yanında bilgisayar ve İnternet kullanım oranlarının, cinsiyetten bağımsız olarak eğitim düzeyi arttıkça yükseldiği görülmektedir. Ancak kadınların her eğitim düzeyinde erkeklerden daha az kullanım oranına sahip oldukları da göze çarpmaktadır.

- “Türk çocukları ve aileleri İnternet’te güvenlik becerileri ile dijital okuryazarlık becerilerini arttıracak eğitsel önceliklere gereksinim duymaktadır. Bu eğitsel önceliler sadece hükümet tarafından değil STÖ’ler, medya, üniversiteler dahil diğer eğitim kurumları tarafında temin edilmelidir...
- Bir çok AB raporunda ve toplantısında belirtildiği üzere, hükümetin İnternet’i sınırlama ve sansürleme müdahalesi yurttaşlar için güvenli bir İnternet temin etme yolu değildir. Türkiye yurttaşlarına yönelik güvenli çevrimiçi ortam için daha demokratik çözümler geliştirmelidir” (2011:47).
- www.eukidsonline.net
- **“Final Recommendations for policy, methodology and research”
October 2011.**

- ▶ Türkiye’de çocukların ve ailelerinin İnternet güvenliği ve sayısal okuryazarlık konularında eğitilmeleri gerekmektedir.
- ▶ Bu konudaki çabalar sadece devlet tarafından değil, sivil toplum örgütleri, medya ve üniversiteler tarafından da gerçekleştirilmelidir.
- ▶ İnternet’in güvenli kullanımı konusunda kolay kullanılabilir yazılımlar, eğitim materyalleri ile çevrimiçi eğitim siteleri, İnternet servis sağlayıcılar ve diğer kurumlar tarafından ücretsiz bir şekilde ailelerin kullanımına sunulmalıdır.
- ▶ Okullarda da derslerin içine konu ile ilgili içerikler eklenmelidir.
- ▶ Türkiye’de güvenli İnternet konusunda devletin çalışmaları ağırlıklı olarak istenmeyen içeriğin kısıtlanması üzerine yoğunlaşmıştır.
- ▶ **Türkiye vatandaşlarına güvenli İnternet sunmak için daha demokratik yöntemler geliştirmek zorundadır.**

Avrupa Çevrimiçi Çocuklar İçin...

- ▶ Raporun tümü (İngilizce) www.eukidsonline.net adresinden indirilebilir. Raporun 5. Bölümünde ülkeler arası karşılaştırma ve ülkelere tavsiyeler yer almaktadır.
- ▶ Projenin Türkiye ile ilgili etkinlikleri hakkında daha fazla bilgi almak için <http://eukidsonline.metu.edu.tr/> adresini ziyaret edebilirsiniz.
- ▶ Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi hakkında daha fazla bilgi için Sonia Livingstone ile iletişime geçebilirsiniz;
 - ▶ E-posta: s.livingstone@lse.ac.uk
- ▶ Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi Türkiye etkinlikleri hakkında daha fazla bilgi için Kürşat Çağiltay ile iletişime geçebilirsiniz;
 - ▶ Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

- ▶ Avrupa Komisyonu VI. Çerçeve Programı tarafından yurttaşlık ve yönetim teması altında 2006-2009 yılları arasında “Civicweb: İnternet, gençlik ve sivil/politik katılım (Civicweb: Internet, youth and civic participation)” başlıklı proje Türkiye’de yürütülmüştür.
- ▶ Bu proje, Türkiye’de gençlik alanında İnternet’in sivil ve politik katılıma etkisini masaya seren ilk çalışmadır. Projenin ayrıntılı bulgularına, alanda çalışan akademisyen ve uzmanların katkılarıyla ortaya çıkan “Katılımın e-hali: Gençlerin Sanal Alemi” başlıklı e-kitapta erişebilirsiniz:
- ▶ <http://ekitap.alternatifbilisim.org/katilimin-e-hali.html>

▶ Proje koordinatörü:

- ▶ Londra Üniversitesi Eğitim Enstitüsü Çocuk, Gençlik ve Medya Çalışmaları Merkezi (IoE), İngiltere

▶ Proje ortakları:

- ▶ Lund Üniversitesi, İsveç
- ▶ Amsterdam Üniversitesi, Hollanda
- ▶ Central European University- Budapeşte, Macaristan
- ▶ Barselona Otonom Üniversitesi, İspanya
- ▶ Ljubljana Üniversitesi, Slovenya
- ▶ **İstanbul Bilgi Üniversitesi, Türkiye**

- ▶ Türkiye’de
- ▶ Mayıs 2008- Şubat 2009 tarihinde
- ▶ 10 adet 5-6 kişi katılımlı
- ▶ odak grup

ve

- ▶ Türkiye’den
- ▶ 1,238 katılımcıya
- ▶ çevrimiçi anket uygulandı

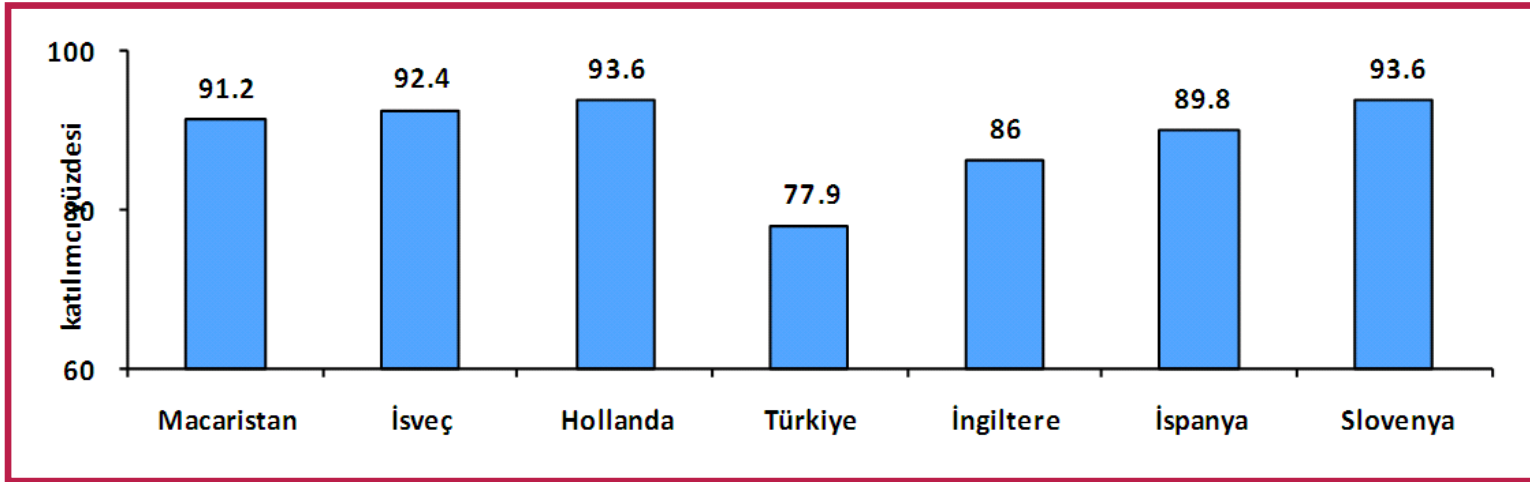
▶ Bulgu:

- ▶ Türkiye’de kullanıcı odaklı nitelikli içerik üretimi gereklidir.

▶ Öneriler:

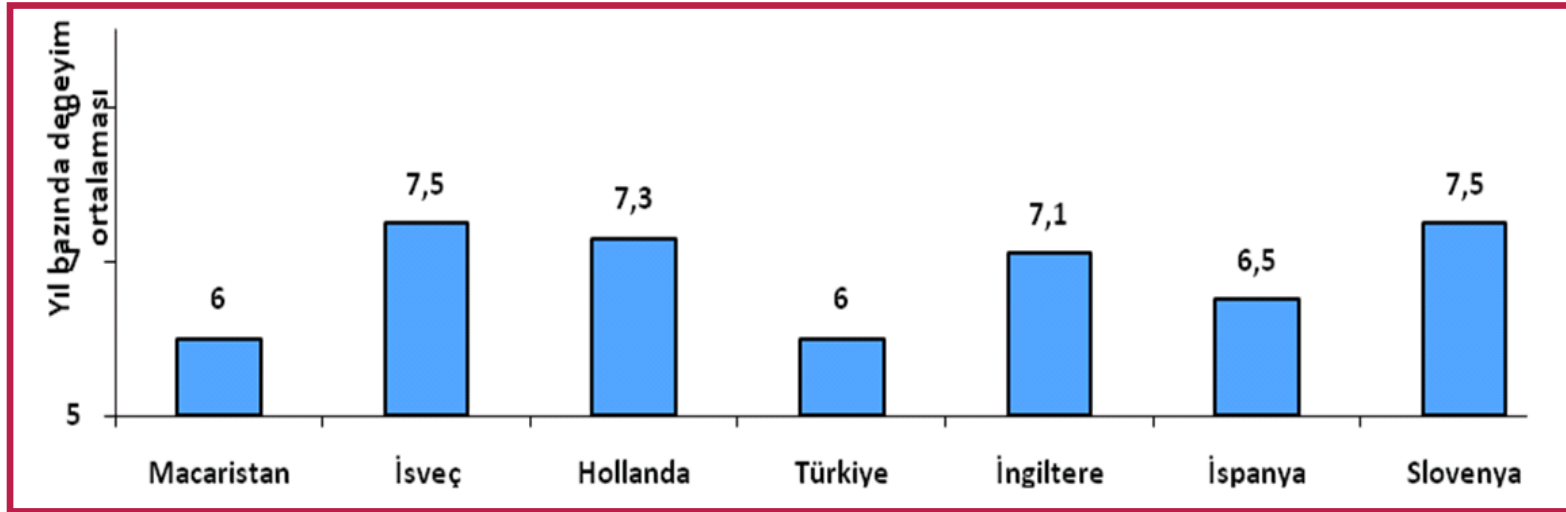
- ▶ Kamuya açık İnternet erişim merkezlerinin artırılması
- ▶ İnternet erişiminin ucuzlaması ve hızlanması
- ▶ Erişimin yaygınlaştırılması ve sayısal uçurumun önlenmesi

► Evden İnternet kullanımı:

- Türkiye, diğer ortak ülkelerin gerisinde görünse de, 15-25 yaş grubu için oldukça yüksek oranda evden erişim gerçekleştiği söylenebilir.

► İnternet deneyimi:

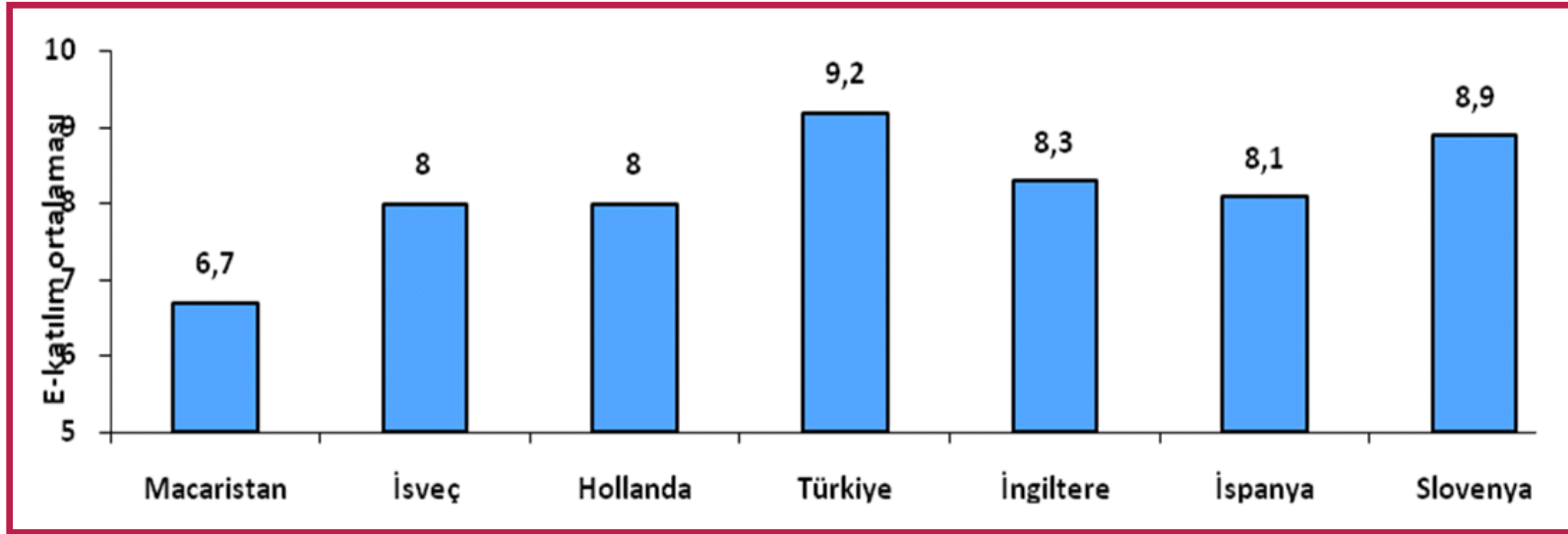

- 2006-2009 yıllarında, Türkiye'de 15-18 yaş grubunun ortalama 6 yıllık İnternet deneyimi olduğu düşünülürse, ilk dijital yerli grubu olmasa da, ilköğretim yıllarında İnternet'i kullanmaya başlamaları açısından önem teşkil ediyor.

► Gençler İnternet'te neyle ilgileniyor neyle ilgilenmiyor?

	5 en ilginç websitesi	5 en az ilginç websitesi
► Macaristan	Müzik, filmler, haberler, oyunlar ve diğer yazılım, moda / yaşam tarzı	Hükümet, uyuşturucu, dini siteler, siyasi partiler, sanal oyun
İsveç	Müzik, filmler, sohbet, haberler, sanal alışveriş	Hükümet, dini siteler, siyasi partiler, seçimler, uyuşturucu
Hollanda	Müzik, filmler, haberler, sanal alışveriş, moda / yaşam tarzı	Romantizm / çöpçatan siteleri, dini siteler, porno, hükümet, uyuşturucu
Türkiye	Haberler, filmler, müzik, sanat / edebiyat, sağlık	Sanal oyun, porno, romantizm / çöpçatan siteleri, siyasi partiler, uyuşturucu
İngiltere	Müzik, filmler, sanal alışveriş, moda / yaşam tarzı, sohbet	Siyasi partiler, porno, hükümet, seçimler, romantizm / çöpçatan siteleri
İspanya	Müzik, filmler, sohbet, haberler, moda / yaşam tarzı	Dini siteler, çöpçatan siteleri, hükümet, siyasi partiler, seçimler
Slovenya	Haberler, filmler, müzik, sohbet, sanat / edebiyat	Romance / dating, porn, political parties, uyuşturucu, hükümet

► E-Katılım Tablosu:

- E-katılım nedir? Sivil, siyasal tartışmalara katılmak, çeşitli imza kampanyalarına destek olmak, ilgili e-postaları iletmek olarak tanımlanabilir.
- Türkiye, bu anlamda dinamik bir örnekleme sahiptir.

► **Projenin Adı:**

“İnternet Mecraları, Kanaat Oluşumu ve Dolaşımı: Kamusal ve Mahrem Arasında”

► **Proje kodu: 110k051**

Toplumun yaş, cinsiyet, eğitim ve sosyo-ekonomik statüleri açısından farklı kesimlerinden 900 kişi ile Ankara, İstanbul ve İzmir kentlerinde anket çalışması.

Kategori	Geçerli Yüzde
•Seyirciler	83,1%
•Sosyalleşiciler	58,4%
•Faydalanıcı / İşlemciler	54,8%
•Araştırmacılar / Arayıcılar	44,9%
•Faydalanıcı / Toplayıcılar	40,8%
•Üreticiler	33,6%
•Eleştirciler	16,4%

- ▶ Sanal uzamdaki tipoloji dağılımına bakıldığında Türkiye'deki İnternet kullanıcısının 'seyirci' niteliğinin daha ağır bastığı görülür.
- ▶ Kullanıcıların %83'ü seyirci tipolojisine dahil olmaktadır.
- ▶ Seyirciler genelde İnternet'te sörf yapar, e-posta alıp gönderir, arama motorlarını kullanır, haber okur ve blogları takip ederler.
- ▶ Seyircileri % 58,4 ile 'sosyalleşiciler' takip eder. Sosyalleşiciler İnternet'i sosyal ağlar ve iletişim için kullanırlar.

- ▶ Eleştiriciler İnternet kullanıcıları arasında küçük bir azınlıktır (% 16,4).
- ▶ Eleştiriciler İnternet'teki içeriği izlemekle kalmazlar yorumlarlar ve tartışırlar.
- ▶ Sadece haber almazlar, haber de eklerler.
- ▶ İnternet'te yüklenmiş içerikleri puanlarlar ve yorumlarlar.

Kullanım Pratiğine İlişkin Bulgular:

- ▶ İnternet kullanım sıklığı skalası “ya hep ya hiç” arasında gidip gelmektedir.
- ▶ Yani, İnternet kullanmaya başlayan kişi her gün İnternet’e giren kişiye dönüşmektedir ve İnternet’i “nadiren” kullananlar hiçe yakındır.
- ▶ Bununla birlikte kullanım sıklığına eşlik eden bir derinlikten bahsetmek mümkün değildir.

- ▶ Düzenli İnternet kullanıcısı, demokratik kamusallığın belkemiğini oluşturan İnternet'i tartışma için kullanma alışkanlığından yoksundur.
- ▶ Düzenli İnternet kullanıcısı İnternet'i yoğun bir şekilde izler ama içerik üretmekten kaçınır.

- ▶ Bu yüzden hem araştırmanın zamanla tekrar edilmesi hem de etkin kullanıcıya odaklanan çalışmaların çeşitlendirilmesinde fayda vardır.
- ▶ Benzer şekilde Türkiye toplumun İnternet kullanım biçim ve etkinliğine göre sınıflandırma araçları geliştirecek ve bu araştırmada geliştirilen araçları daha yaygın bir örnekleme test edecek araştırmalara ihtiyaç vardır.
- ▶ Araştırmanın sosyal medya mecraları üzerine yaptığı karşılaştırma da her bir mecraya odaklanan çalışmaların gerekliliğine işaret etmektedir.

- ▶ TÜBİTAK SOBAG 110k051 no'lu projenin bulguları değerlendirildiğinde,
- ▶ Türkiye'de İnternet'in kullanımında kamuoyunda çok tartışılmayan farklı sorunlar tespit edilmiştir:
 - ▶ Örneğin, İnternet'te demokratik bir tartışma kültürünün olmaması;
 - ▶ Irkçı, mezhep ayrımcı, cinsel kimliği aşağılayan ve küçük düşüren nefret söyleminin varlığı;
 - ▶ Kullanıcılarının gerçek yaşamdaki kimliklerine yakın hatta benzer kişilerle ile iletişim kurmaları ve farklı olana tahammülsüzlük
 - ▶ İnternet'in üretici amaçla kullanılmaması sorunu.

- ▶ Her yıl ayrı bir temayla yayınlanır
- ▶ Tarafsız ve güvenilir
- ▶ Her yılki raporun sonunda “İnsani Gelişme İndeksi” yer alır
 - ▶ Ekonomik veriler
 - ▶ Kişi başına düşen gelir
 - ▶ Gelir eşitsizliği (Gini katsayısı)
 - ▶ ...
 - ▶ Sosyal veriler
 - ▶ Ortalama yaşam süresi
 - ▶ Okuryazarlık oranı
 - ▶ Çocuk ölüm oranı
 - ▶ ...

► Türkiye'nin durumu

- 2001 → 82/162
- 2002 → 85/173
- 2003 → 96/175
- 2004 → 88/177
- 2005 → 94/177
- 2006 → 92/177
- 2007-8 → 84/177
- 2009 → 79/182
- 2010 → 83/169
- 2011 → 92/187

- ▶ 2007-8 raporu içindeki tablolardan biri:
 - ▶ Ülkedeki teknoloji üretimi ve kullanımı/yayılması
 - ▶ 2005 itibarıyla Türkiye istatistikleri
 - ▶ Teknoloji kullanımı
 - Hatlı telefon → 263 / 1000 kişi
 - Cep telefonu → 605 / 1000 kişi
 - İnternet kullanıcısı → 222 / 1000 kişi
 - ▶ Teknoloji üretimi
 - Patent sayısı → 1 / 1,000,000 kişi, 2000-2005 arasında
 - Lisans gelirleri → 0 / kişi (\$ABD)
 - Ar-Ge harcamaları → %0.7 2000-2005 arasında GSMH'ye oran
 - Araştırmacı sayısı → 341 / 1,000,000 kişi

▶ 2005 itibarıyla Türkiye ve dünya ortalamaları

▶ Teknoloji kullanımı

- ▶ Hatlı telefon → 263 (TR) / 195 (dünya ort.)
- ▶ Cep telefonu → 605 (TR) / 432 (dünya ort.)
- ▶ İnternet kullanıcısı → 222 (TR) / 181 (dünya ort.)

▶ Teknoloji üretimi

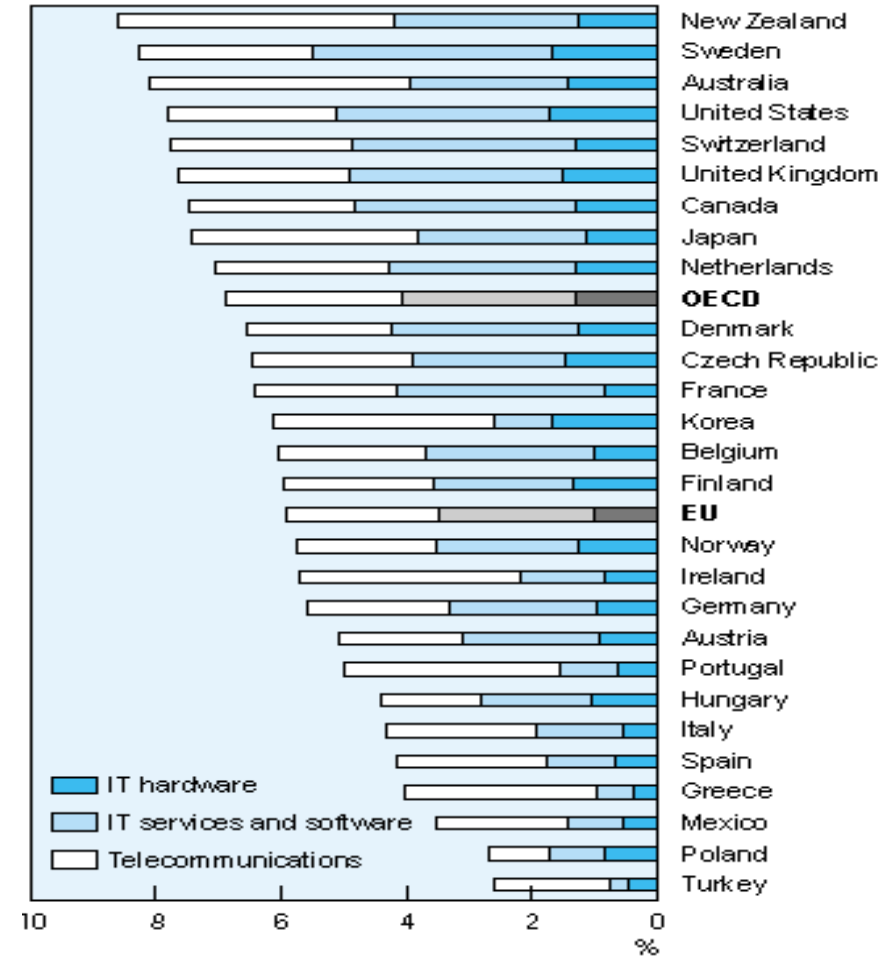
- ▶ Patent sayısı → 1 (TR) / 61 (dünya ort.)
- ▶ Lisans gelirleri → 0 (TR) / 31 (dünya ort.)
- ▶ Ar-Ge harcamaları → 0.7 (TR) / 0.9 (dünya ort.)
- ▶ Araştırmacı sayısı → 341 (TR) / 2045 (dünya ort.)

▶ **Sonuç: TR dünya teknoloji pazarının “yıldız ülkesi” ve birşeyler yapılmazsa hep böyle kalmaya mahkumdur.**

- ▶ Ekonomik yararlar ve zararlar
 - ▶ Elektrik gibi her türlü mal ve hizmet üretiminin her aşamasında BİT var
 - ▶ Zor da olsa zaman içinde geliştirilen yöntemlerle ölçülebilir
 - ▶ Verimlilik paradoksu (productivity paradox) – Solow
 - ▶ Makro (ülke) ve mikro (işletme) planındaki yararlar
 - ▶ Mikro planda ölçüm daha kolay
 - ▶ ABD’de yapılan bir araştırmaya göre bir banka işleminin bankaya maliyeti
 - Şube → 1.07 \$
 - ATM → 0.27 \$
 - İnternet → 0.01 \$
 - ▶ Toplumsal maliyet → şubelerin kapanmasıyla işsizlik

- ▶ Sosyal yararlar ve zararlar
 - ▶ Her alet gibi İnternet'in de yararları ve zararları vardır
 - ▶ Ölçmek imkansız
 - ▶ İnternet vasıtasıyla sosyal-siyasal örgütlenme
 - ▶ Tunuslulara göre yarar, Bin Ali'ye göre zarar
 - ▶ Teknolojiyi kullananlardan daha fazla onu üretenlere fayda
 - Yüksek katma değerli mal satışı
 - Gözetim ve denetim
 - ▶ Eğitimin bilgisayarlaşması
 - ▶ Çeşitli bileşenler
 - Donanım
 - Yazılım
 - Eğiticilerin eğitilmesi
 - İçerik
 - ▶ Donanım en kolayı, ancak diğer bileşenlerin yokluğunda en etkisizi

BİT'de teknolojik olgunluk düzeyi (OECD, 1997)

- ▶ İnternet ve BİT görmezden gelebileceğimiz bir olgu değildir.
- ▶ İnternet ve BİT'e tavrımız kaçmak veya saklanmak değil ondan yararlanmak olmalıdır.
- ▶ Bunun için sadece donanım teminine değil çok daha kapsamlı bir politikalar bütününe ihtiyacımız vardır.
- ▶ Bu nasıl bir tekno-sosyal politika olmalı? Sunumun son kısmında ayrıntılı olarak ele alacağız.

Sonuç Metni:

► Bilgi iletişim teknolojileri;

- Eğitim amaçlı kullanım ile özellikle uzaktan eğitim sistemleri ile eğitimde mekân sınırlarının aşılması ve toplumun tüm kesimlerine eğitim olanakları,
- Toplumsal ve kültürel ifade amaçlı kullanımı,
- Kullanıcılarının kendilerini ifade etmelerini,
- Kültürel çeşitliliğe olanak,
- Küreselleşme olgusu sonucunda farklı dilleri kullanabilme becerisinin gelişmesine katkı,
- İletişimin ve hızının artmasını,
- Çeşitli ve güncel bilgi kaynaklarına ve bilgiye kolay erişimi,
- Bilgiye erişimde ve kullanmada fırsat eşitliğini,
- Ekonomik, toplumsal ve kültürel amaçlarla bireylerin bir araya gelmesini,
- Oyun oynamayı,

SAĞLAR.

- ▶ Olanakları Sunduk, Peki Riskler Neler?
- ▶ Bilgi İletişim Teknolojilerinin sunduğu olanaklar, yanlış ve niteliksiz kullanılmaları halinde riske dönüşmektedir. Örneğin:
 - “üretici” değil “tüketici” durumunda bulunmak;
 - Dijital oyun sınıflandırma sisteminin olmaması ve mevcut dijital oyunlara bilinçsiz erişim;
 - Ebeveynlerin ve eğitimcilerin “dijital okuryazarlık” düzeylerinin düşük olmasından dolayı çocuklara ve gençlere etkili yönlendiricilik yapamamaları;
 - Çocuklara ve gençlere nitelikli sosyalleşme ortamları sağlanamamasına bağlı olarak İnternet’in aşırı kullanımı;
 - Aşırı kullanım sonucu bedensel, ruhsal ve bilişsel sorunlar;
 - Kişisel bilgilerin kötüye kullanımı;
 - Kötü niyetli yazılımların yarattığı tehlikeler;
 - Aşırı ticari içerik ve yanıltıcı reklamların varlığı;
 - Zararlı içeriklerin ve siber zorbalığın mevcudiyeti;

belli başlı risklerdir.

► Geliştirilen Önerileri paylaşalım...

- Üretilen politikalar, öncelikle ifade özgürlüğü ve bilgiye erişim hakkını temel alarak tüm paydaşların katılımıyla farklı hedef kitlelere yönelik olarak geliştirilmelidir.
- Dijital okuryazarlık eksikliği, başta MEB, üniversiteler ve diğer paydaşların işbirliği ile giderilmelidir.
- Türkiye’de var olan İnternet’in güvenli kullanımına yönelik çeşitli çalışmaların ilgili tüm kurum ve kuruluşları, STK’ları ve özel sektörü içerecek şekilde geliştirilmesi, işbirliği ve koordinasyonun sağlanması gerekmektedir. Bu çalışmalarda özellikle çocukların ve gençlerin görüşlerine başvurulması gereklidir.
- Çocukların, gençlerin ve ebeveynlerin Bilgi İletişim Teknolojilerinin doğru kullanımı konusunda farkındalıklarının artırılması gereklidir.

► Öneriler (Devam)

- Medyanın Bilgi İletişim Teknolojilerinin kullanımından kaynaklanan olanakları ve riskleri dengeli bir şekilde sunması, toplumda doğru kanaat oluşumunu desteklemesi gereklidir.
- “Medya Okuryazarlığı” ve “Bilgisayar” dersleri müfredatının gözden geçirilmesi gereklidir.
- Ulusal kurum ve kuruluşların uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapması ve gelişmelerin takip edilmesi gereklidir.
- Dijital eşitliği sağlayacak şekilde alt yapı eksikliğinin giderilmesi gereklidir.
- 5651 sayılı kanunun ve ilgili diğer mevzuatın yukarıda tespit edilen olanaklar ve riskler temelinde yeniden ele alınması önerilmiştir.

- Tüm bu bilimsel birikimi değerlendirdiğimizde:
1. İnternet'in toplumsal, kültürel ve psikolojik olumlu ve/veya olumsuz etkilerini gösterecek bilimsel araştırmalar sayıca yetersizdir. Daha fazla ve örnekleme geniş araştırmalar üniversitelerimizde yapılmalıdır.
 2. Yapılacak bilimsel araştırmalar, kullanıcılar üzerinde uzun dönemli izleme ve takip yapmalıdır.
 3. Farklı disiplinlerin bir arada çalışması (sosyolog, iletişim bilimci, halk bilimci, psikolog, eğitim bilimci, antropolog, bilgisayar bilimleri vb.) gereklidir.

► Özetle Sorunlar:

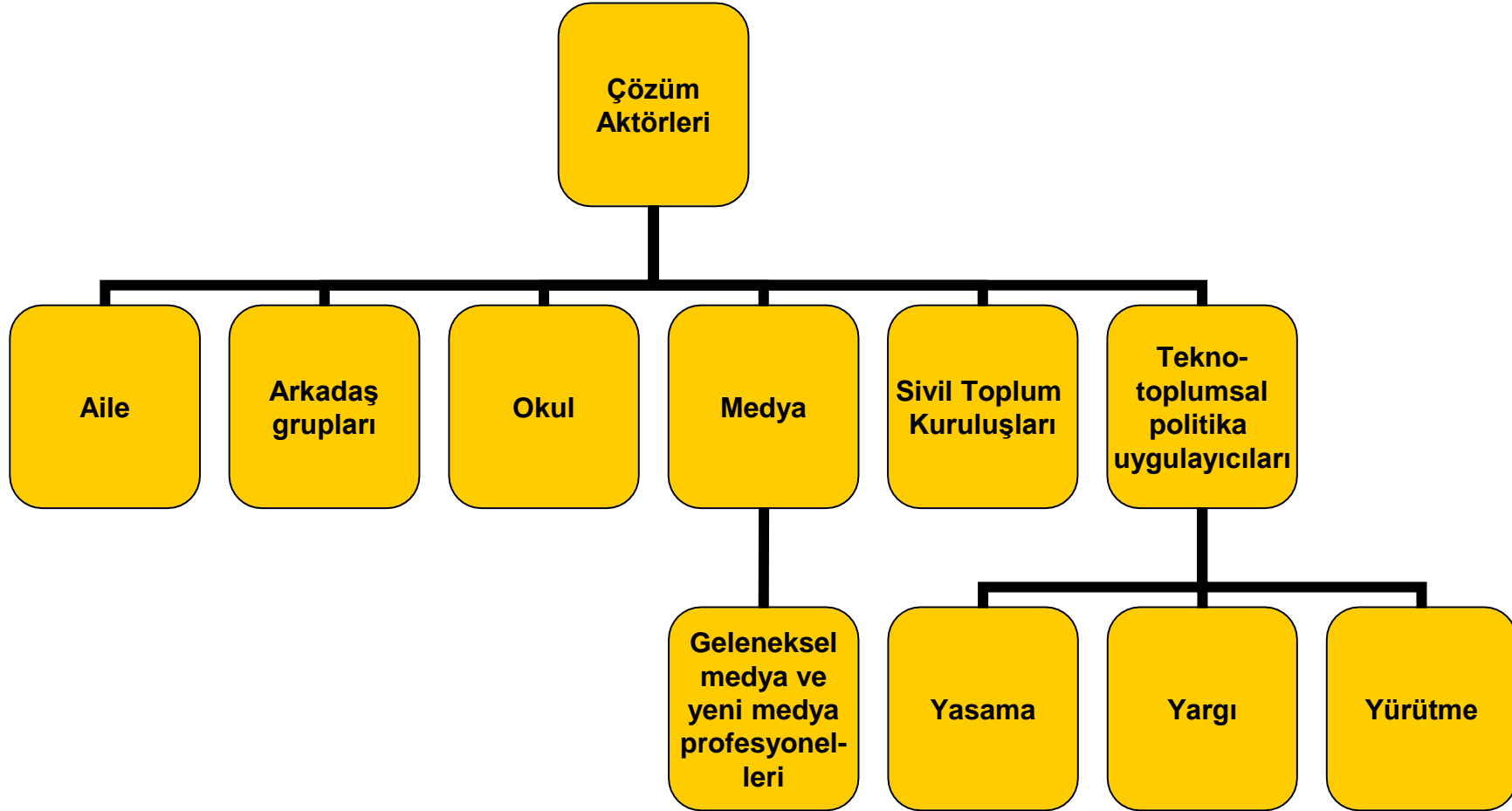
1. Olanaklar konusunda kullanıcılarda farkındalık azdır.
2. Türkiye’de İnternet’in AB ülkelerine kıyasla düşük kullanımı söz konusudur. Bununla ilişkili olarak kullanıcılar nezdinde düşük risk söz konusudur.
3. Sayısal uçurum süregelen bir sorundur.
4. Nitelikli kullanım ve içerik üretimi kullanıcılarda düşük orandadır.

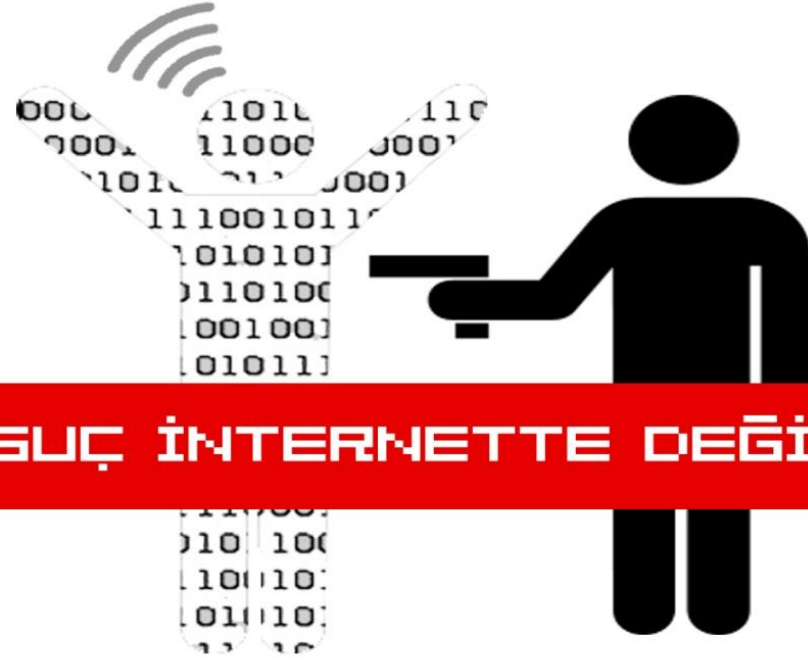
- ▶ Dijital Okuryazarlık Türkiye’de Çok Düşüktür!
- ▶ Yeni medya kullanım pratiklerinin gündelik yaşamın doğal ve rutin bir parçası haline gelmesi sonucunda, artık **dijital okuryazarlık yurttaşın temel bir gereksinimi haline gelmiştir.**
- ▶ Dijital okuryazar olan birey kamusal, sivil ve siyasal alanlarda bireysel ve kolektif olarak fikirlerini daha iyi bir şekilde açıklayabilir, pazar yönelimli ekonomide kendinin salt tüketici olarak konumlandırılmasını önleyecek şekilde enformasyonu kullanabilir ve nitelikli enformasyon kaynaklarına ulaşabilir, yeni medya ortamlarında etik ihlallerde bulunmaz ve etik ilkelere uygun davranabilir. **İnternet'teki risklerin farkındadır, olanakları da bilinçli ve etkin şekilde kullanır.**

Dijital okuryazarlık bireyin, çevrimiçi risklere karşı donanımlı olmasını sağlarken, çevrimiçi olanaklardan da yararlanmasının önünü açar.

- Teknik çözümler güvenlik sağlamaz; bireyi pasifleştirir, asla üretici kılmaz.
- Üretici olamayan, kullanım becerileri ve olanakları geliştirilmeyen nesillerin üzerlerindeki toplumsal kültürel etkiler uzun vadede negatif olacaktır.

- Dublin Teknoloji Enstitüsünden Brian O'Neill da yeni medya kullanımının sınırlandırılması yerine, sorumlu davranışların, dijital yurttaşlığın geliştirilmesini önermektedir.
- ▶ **Bizce İnternet'in güvenli ve nitelikli kullanımını sağlamak için; öncelikle kişisel verilerin güvenliğini sağlayan ve özel yaşamın gizliliğini / ihlalinin engelleyen düzenlemeler, aşırı ticarileşmeye ve enformasyonun içinin boşaltılmasına karşı nitelikli enformasyon kaynaklarının yaygınlaştırıldığı yeni medya ortamlarının desteklenmesi ve her türlü saldırgan ve nefret söylemi yayan içeriklere karşı her yaştaki yurttaşın farkındalığının geliştirilmesi gereklidir.**
- ▶ **Bunun aracı da eğitim bilimsel politika/çözüm olan dijital okuryazarlıktır.**

SUÇ İNTERNETTE DEĞİL.

EKSİK "BİZDE!"

- Aslı Telli Aydemir, İstanbul Şehir Üniversitesi
- Melih Kırılıdoğ, Marmara Üniversitesi
- İsmail Hakkı Polat, Kadir Has Üniversitesi
- Işık Barış Fidaner, Boğaziçi Üniversitesi
- Eser Aygöl , Gazi Üniversitesi
- Mutlu Binark, Başkent Üniversitesi
- Seda Gürses, Leuven Üniversitesi
- Tuğrul Çomu, Ankara Üniversitesi
- Günseli Bayraktutan, Başkent Üniversitesi

- ▶ İnternet Adresimiz:
www.alternatifbilisim.org
- ▶ E-posta:
bilgi@alternatifbilisim.org

Teşekkürler...